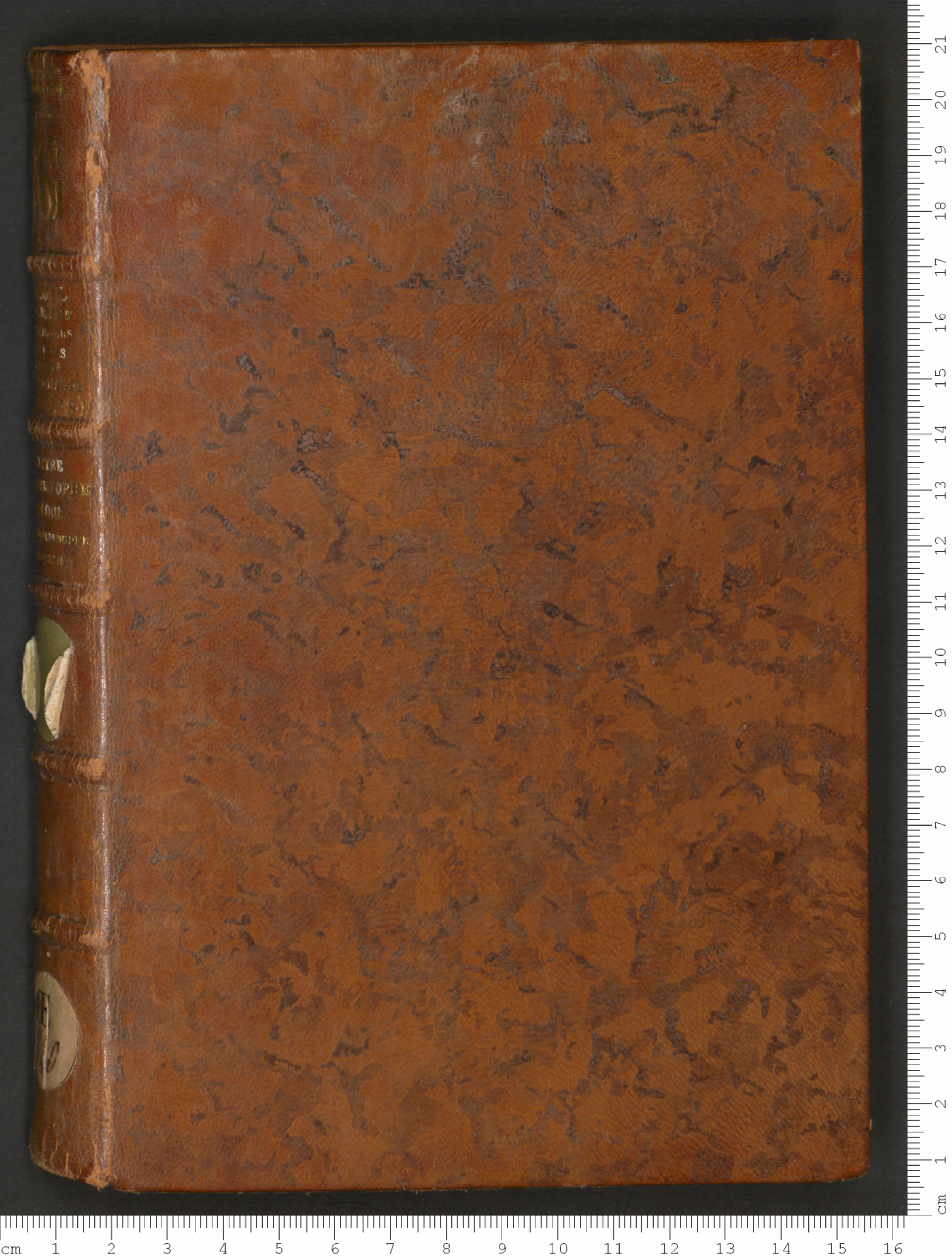
RECUEIL
DE LETTRES
ET DISCOURS
ADRESSÉS
À DIVERS
PERSONNAGES
(XV-XVI.E S.)

LETTRE
DE CHRISTOPHE
COLOMB
DE INSULIS NUPER
INVENTIS

La pièce 9 de ce recueil est la seconde édition de la traduction latine de la Lettre de Colomb relatant la découverte du nouveau monde.

Elle a été imprimée par Stephanus Planck, à Rome en 1493, lequel a également imprimé la 1re édit. — mais en omettant au titre le nom de la reine Isabelle.

Dans celle-ci, Planck corrige cette omission, ainsi que le nom du trésorier des Rois Catholiques.

C'est le no 4 de ma Bibliog. Amer. Vetustissima

Henry Harrisse

3 juin 1892

les fiches portent pièces 1 à 6.
puis pièces 1 à 30.

P. 1 — Datée de 1522 }
2 — id — }
3 — circa 1522 }
4 — — }
5} — }
6} Datée de 1522 }

Ces six premières pièces forment les ffts. 1 à 27 du vol. et sont toutes du XVIe s.

Pièces incunables : n° 1 (6) Daunou 463 — Pellechet 4090
2 (7) — 416 — 3230
3 (8) — omis — omis
(cf. 2 autres ex. D. 480 — 5060 et un 4e ex. OE XV. 351 p. 12).
4 (9) Daunou 718 — 3862
5 (10) — 465
6 (11) — 675
7 (12) — omis Pellechet omis
(cf. OE XV. 351 p. 27 667 — 1686)
8 (13) Daunou 710
9 (14) — omis — omis
(cf. OE XV. 351 p. 22 671 — 5019)
9* (15) — omis —
(cf. OE XV. 351 p. 23 669
9** (16) — omis
(cf. OE XV. 351 p. 28 673
10 (17) — 653
11 (18) — 665
12-13 (19) — 674 Pellechet 2048
14 (20) — omis
(cf. OE XV. 351 p. 29 712
15 (21) — 461 Pellechet 4816
16 (22) — 588 — 4433
17 (23) — 590 — 2836
18 (24) — omis mais sous le n° 832 Daunou cite l'ex. [351] qui n'existe pas ds. cet autre recueil : c'est sans doute une erre[ur]
19 (25) — 534
20 (26) — 792
21 (27) — 419 coté à tort [351] ?

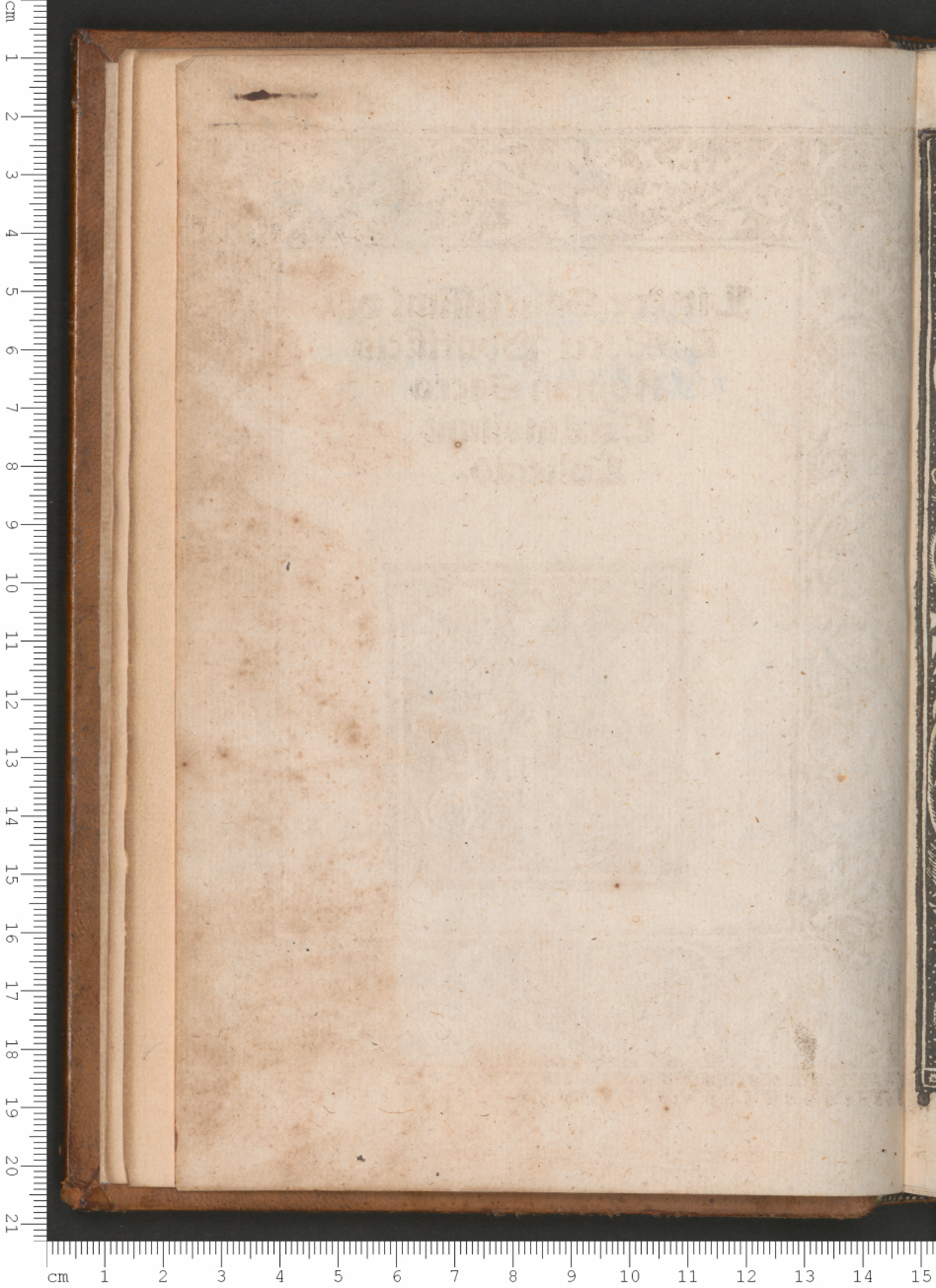
T. S. V. P.

22 (28) . Daunou 717.
23 (29) — 287.
24 (30) — 318
25 (31) — 314
26 (32) — 466
27 (33) — 451

---

28 (34) Pièce datée de 1523
29 (35) — 1524
30 (36) — 1521.

n° 4 (9) Lettre de Christophe Colomb

n° 1

Jo·Camerarij Dalburgij Wormaciēsis Epi: oratoris Ill·principis Philippi Comitis palatini Rheni Innocēn· octauo pont· Max·dicta gratulatio. Anno·M·cccc·lxxxv·pdie nonā·Julij·

Venimus beatissime pr iusto veneratōis officio: recēs hoc celsitudinis tue fastigiū prosecuturi· qd ut faceremus: gratularemurqz: cū sanctitati tue: tum felicitati: uel si rectius est ita dicere saluti vniuerse reipub·xpiane: misit nos sūmo religionis: sūmo pietatis et in·S·tuā et in sacrosanctā Ro·eccl'ie sedē preditus affectu vir Illustrissimus Philippus comes palatinus Rheni Bauarie dux: et sacri Ro· imperij princeps elector· Videtur aūt prefandū esse mihi: qd prefari res ipsa me cogit·hoc est optādā esse mihi et ante oīa huic qualicūqz dictioni mee veniā petendā a·S·tua et ab hoc amplissimo ordine Senatus Cardinaliū: qui diuinū tuū participāt cōsiliū· Arbitror aūt orōnis grām et quēuis eloquendi cultū atqz splendorem ex hoīe Germano expectari magnopere neqz posse: neqz debere·Et mihi quidē aduersus hanc sollicitudinē equitas ē animi uel eo cōstātior: qr psuasum habeo S·tuā de Philippi in te officio studioqz nō ex hac: quecūqz ea fuerit: orōne mea: sed ex rebus illius opibusqz facturā estimationem· Qui nisi districtus ipse teneretur multiplici magnorū negotiorum cura: nec illū necessaria quedā ratio rerū suarū reuocasset ab instituto tāto: laborioso quidē: sed tn̄ illi votis oībus expetito: nō ille legatis ad·S·tuā mittēdis: aut aliene vocis vteretur ministerio·sed hoc quāuis longū difficileqz suscepisset iter et quantū pietas sua gaudiū: quā voluptatē ex hac publica cunctorū pcepisset letitia: presenti tibi presens ipse declarasset·Credidissetqz sic quoqz tenui se tn̄ indicio perfunctū: quāta quāqz intēta teneretur erga·S·tuā sacrāqz sedē deuotiōe·qd illi xpiani noīs studiū: qua religionis nr̄e cura sollicitudineqz duceretur· nec satisfecisse officio se putaret: sed solū pignus hoc obsidēqz mētis dedisse: quo pspici posset: nihil tātū esse tāqz arduū susceptu: modo incremētis id tuis vsibusqz ecclesie Ro·cōduceret: qd nō ipse prompto esset aīo alacerqz subiturus· Accepit hāc a maioribus suis psuasionē: quā protinus a primis cōprehensam

annis: ꝛ cū successu deinde ętatis auctā: altius subinde pectori suo altiusq; semꝑ infixit: ut nihil ī reb⁹ humanis sanctius: gra uius: venerabilius putaret: q̄ sacrę aplicę sedis maiestatē. Nec posse quicq̄ vtilius eccłie: quicq̄ hoīu3 generi salubrius cōtin gere: q̄ ut sūma dei benignitate daret̄ illi ꝓudētissim⁹ guber nator: sanctissim⁹ rector. Equū est ꝑfecto ꝑncipes oēs hāc te nere sentētiā: ut in Ro. sedis salute cōtineri suā arbitrent̄ salu tem. ꝛ nedū principes: verū cūctos qui ī xpianā militiā nomen dederūt: sic animatos esse oportet: ꝛ credere ꝓ sua cuiq; portio ne excubias agēdas esse ꝓ sedis hui⁹ incolumitate. ꝛ magnitu dinem ei⁹: quibuscūq; possint reb⁹: si cui sunt opes: opibus. cui ꝓudētia: ꝯsilio. cui robur: virib⁹ prouehere. q̄ si cui nihil aliud sit: precibus saltem pijsq; ad deū votis nūcupādis illā iuuare. Si nāq; maiores nr̄i Romā cōem generis humani esse patriā volebāt: nec intelligi potuisse ī exilio fuisse eum: qui vndecūq; veniēs Romę fuisset. hacq; rōne velut sacro quodā affectu ani mos oīu3 beniuolentiāq; vrbi terrarū principi obligabāt. quā ergo necesse ē esse nūc mentē: qđ studiū cūctis erga hanc vrbē: ꝛ sanctissimū illi⁹: atq; adeo orbis terrarū antistitē ꝛ rectorem: cū nedū terrena cūctoꝝ ea iam sit patria: sed quicūq; bona fide ciues illi⁹ fuerint facti: ꝛ legib⁹ ei⁹ paratas ī oīa dederint ma nus: eos cęlestis quoq; patrię faciat ciues. Hui⁹ in Ro. ecclesiā deuotiōis: qua oēs xpiani noīs ꝑncipes esse spero ꝛ opto: Phi lippo possum locupletissim⁹ esse testis. ut facillimū sit tibi Be atissime pr̄ perspicere: quo necesse fuerit illū cumulari gaudio quātę se cōpotem credere fęlicitatis: cū audiuisset nauiculę Pe tri gubernaculis esse manus tuę. S. admotas. ꝛ ab optimo deo optimā rerū humanarū ecclesiā esse optimi tui ꝓuidentię cō missam. Adduct⁹ est in eā spem: in quā video cūctos ī hoc no uo tuo pōtificatu ꝯcessisse: rem xpianā: si qn̄ alias: tuo certe du ctu: tuis auspicijs illustrē fęlicissimāq; futurā. Quid enim nō credem⁹ uel. S. tuā posse impetrare a deo ad hoīu3 fęlicitatē? uel virtutē efficere apud hoīes ad dei placationē? quid nō ꝓu dentia tua instituere? magnitudo animi ꝓuincere? cōstantia cō

sūmare·vigilantia xͦo tua: qͦd institutū:peruictū:cōsūmatūqꝫ
fuerit:quid nō ꝯfirmare poterit ac tueri? Nihil lapsum est aut
quassum ī xpianę religionis cultu cerimonijsqꝫ:qͦd nō integri
tas:diligētia:pietas tua erigere rursus ꝛ stabilire possit· si qd
vsqꝫ desiderabit̄· si qua ī parte labāti succurrendū erit fidelis
populi tutelę·tua sollicitudo sufficiēs in oēs vsus pręsidiū prę/
stabit·tu publicas ꝑuatasqꝫ res:tu sacras:tu ꝓphanas:tu tem/
poralia ęternaqꝫ bona nr̄a īmenso ꝓuidentię tuę sinu cōplecte
ris: exactissimo moderatiōis tuę formabis exemplo:ꝛ clemen/
tissima in oēs dispensabis benignitatis tuę manu; Dirigis tu
quidē beatissime pr̄ vitam hoīuꝫ ꝛ actiōes eoꝝ moresqꝫ ī salu/
berrimū habitū cōponis:aucte iubēdo:monitis hortādo:seue/
ritate castigādo· sed ante oīa exemplo virtutū tuarū ducen do
eos:ꝛ tāto iam tp̄e pr̄tentatū a te iter velut digitis indicādo·
Quis nō ꝓuidētię ꝯsilijsqꝫ tuis se salutēqꝫ suā cōmitti tutissi/
me putabit? cui⁹ cū sūma sit prudētia tum exploratissima semꝑ
in oī vita fuit naturę īmensa bonitas: ꝛ nūc propensissim⁹ in
subditos oēs ꝓspicit̄ amor; Quicqd iusseris:nemo erit qui re
cusare cupiet·Certatim in hoc ꝯtendet̄ ab oībus:ut q̄ꝫ maxime
dictis tuis audiēs q̄sqꝫ ꝯspici possit· Est tibi quidē a deo rerū
oīuꝫ tradita ptās·nō tu tn̄:qͦd multis vsu venit: ptātem iusti/
cię titulis inanib⁹ exornas:sed iusticiā ꝑidē tuis cōceptā pręcordijs:ptāte nūc instructā expeditāqꝫ tenes· adeoqꝫ nūq̄ꝫ qd
possis:semꝑ qd velis:ostēdis·Vis aūt voluistiqꝫ semꝑ omnib⁹
q̄ꝫplurimū prodesse·Assecut⁹ es itaqꝫ:uel nos potius ꝑ te sum⁹
assecuti:ut quātū ante ꝓdesse volueris:tātū nūc possis:tantū
etiā ꝛ prosis; Video me Bea.pr̄ in amplissimū cāpū tuarū lau/
dum esse platū: q̄ꝫq̄ꝫ initio mihi cēsuerim abstinēdū ab eis:ut
quę nō meā modo: sꝫ pręstātissimi cuiusuis facūdiā ꝛ ingeniū
vincāt:satiusqꝫ duxeriꝫ modesta eas taciturnitate venerari:q̄ꝫ
orōne q̄ lōge eēt īferior futura ꝯstringere? Egypti sacerdotes
accipim⁹ oliꝫ int̄ sac̄ solitos sonū tm̄ vocaliū lr̄aꝝ decātare:id
ill̄ pijs gratissimiqꝫ deo ꝯcēt⁹ loco fuisse·credebāt puto nullū se
posse dignū dͦo carmē īuenir̄·fuso itaqꝫ muto illo ꝛ sn̄ mēte(ut

ita dicam) sono: cū pro rerū dignitate nihil possent: hoc ipsum ut arbitror significabāt: nihil se posse: sed plurimū velle. Germanos item nr̄os proditū est: priscos illos priusq̄ sacrę xp̄ianę fidei mysterijs essent initiati: quicq̄d id erat: qđ dei colerent loco: nullis sustinuisse simulachris effingere: qđ crederēt falsa deo nō cōuenire: vera se reperire nō posse. adeo visum ē vtrisq̄ his rectius esse pudenter quęq̄ secū reputare: qđ possit: q̄ impudenter conari: qđ nequeat. Sic mihi cōmemorādis laudib⁹ tuis: plenū insolentię videt̄: si q̄s uel conet̄ eas extollere: quę p se sunt amplissimę. uel recensere: quę sunt īnumerę. uel quonis mō demonstrare: quarū lumen ⁊ splendor oīuz oculos iam mentesq̄ pstringit. Illa beatissime pr̄ illa quidē mallem: si cōmode possem cōmemorare: quę protin⁹ cū nouo pōtificatu tuo felicitati publicę prouenere: pax gentiū: fęcūditas terrarū: salubritas vitę. fremebant armis oīa. arx ipsa orbis terrarū Italia bellis grauissime quatiebat̄. Gallię velut omine lętiore tuū excepturę pontificatū tum p̊mū respirabāt. Hispanię: Britannia: Sarmatę: aut externis aut domesticis cōcitę motib⁹ erāt. Iam xo perpetua bellor̄ comes caritas ānonę: iam sicubi quies ab armis erat: crudelior armis pestilētia sęuiebat. quin etiā ex aliorum cōparatione tolerabili⁹ miseri sibi videbant̄: qui vna tm̄ aut altera cladium istarū: ⁊ nō oībus simul vrgerent̄. Hęc cuncta tam grauia: tam acerba: pōtificat⁹ tu⁹ protinus velut salubre quoddā affulgens reb⁹ humanis sydus repressit: dispulit: abegit. Agitatus est magnis bellor̄ motib⁹ vir sacrę memorię Xistus pōtifex. S. tuę precessor: quę ille sūmo consilio suscepta: prudētissime administrauit: ɔstātissime ptulit. magni hoc uel sūmi poti⁹ hoīs est: tot vndiq̄ circūfrementib⁹ tempestatibus armor̄: nō moueri aīo: nō ɔcuti: sed rectū in oīa ɔstantēq̄ dirigere vultū. sūmi hoc: ut dico: sed hoīs. At hęc cū noua tua dignitate rerū oīuz prolata trāquillitas: nō hoīs solū habet laudem: sed de hoīs laude virtutibusq̄ plenū diuini fauoris pręfert iudiciū. Cōiunxit quippe deus ī tua ad pontificatū vocatione: suū cum hoīuz sentētia iudiciū. nec id dubijs vtiq̄ colli

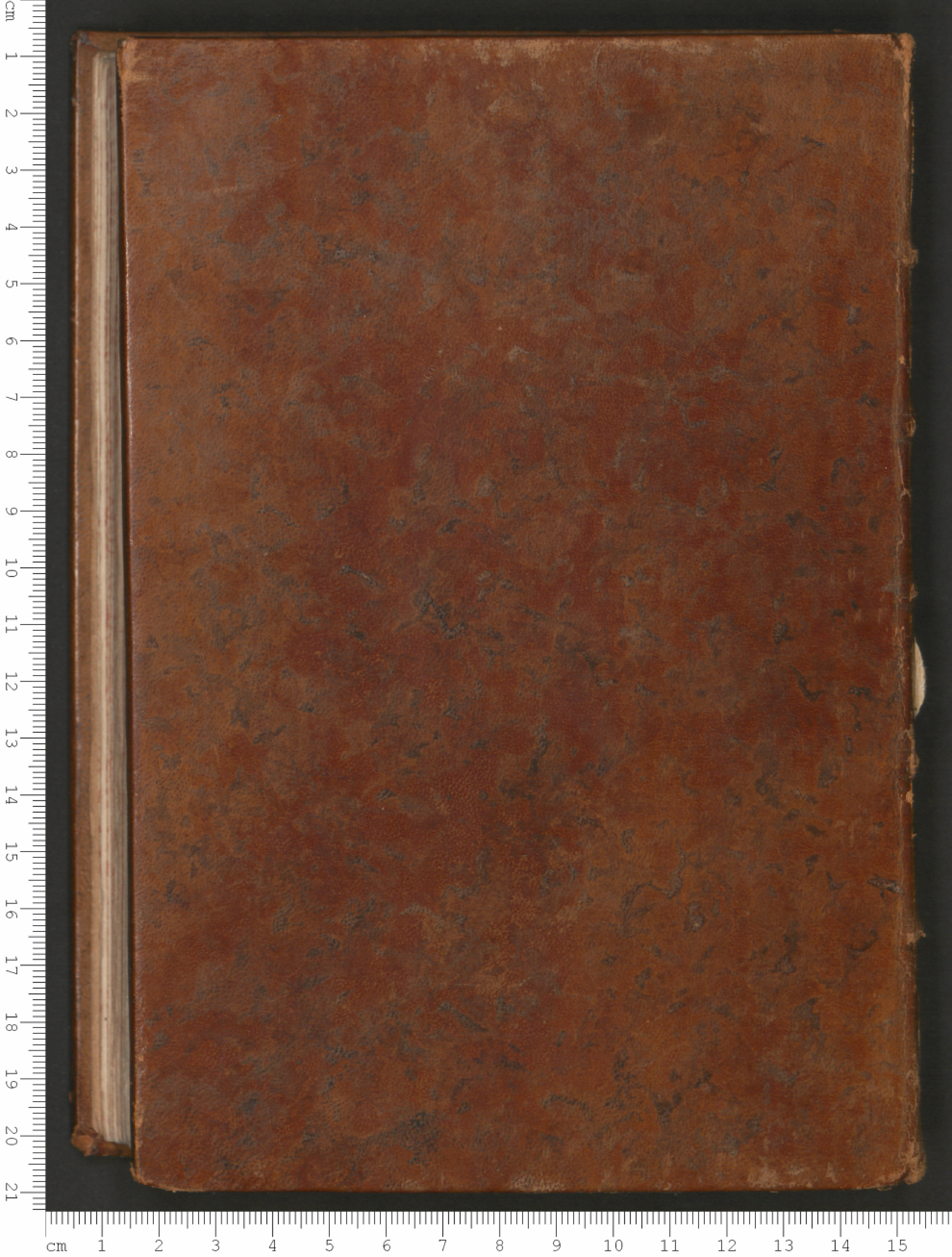
gendum cōiecturis· Hoīes enī p̄ficiendo te reb⁹ humanis re‑
ctissime se facere ut volebāt: sic ꝛ sperabāt· Deus xᵒo q̄ꝫ recte fe‑
cerint: signis maximis eisdēq̄ꝫ letissimis indicauit· Tā felices
enim successus: tantā prosperitatē: copiā salubritatē: noue tue
circūfudit dignitati: ut cū ad eā cuncti te prouehi plurimū vel‑
lent: īmenso plus tn̄ gauderent esse prouectū· Qđ itaq̄ꝫ vulgo
de principib⁹ dici audim⁹: aut legim⁹: dei hominūq̄ꝫ ꝯsensu ad
principatū vocatos eos esse: id vnius tui vocationē proprie si‑
gnātissimeq̄ꝫ definit· Quis potuit enī maior esse ꝯsensus? Vo‑
lebant hoīes pontificē te fieri: ꝛ fecere qđ volebāt· idq̄ꝫ ipsuꝫ ut
vellent: ut facerent: de⁹ instinxit· ꝛ qđ instinxerat: sūma rerum
oīuꝫ felicitate cumulauit· ꝛ incōmodis cladibusq̄ꝫ terrarū oīb⁹
serenissimū hūc tuū ꝛ plenū natiue benignitatis opposuit vul‑
tum· Cum xᵒo vultū tuū dico: latine tm̄ loquor· ꝛ nō ut auriū
tuarū ineam grām· nec enim ī cuiusq̄ꝫ suspicione relictū velim
hoc me nō ex integra animi sentētia dicere· Vidim⁹ enim ꝑri‑
mis his dieb⁹ corporis tui vires pōdere curarū iniquius affe‑
ctas· ꝛ ut publico te conspectui subduceres: necessaria valetu‑
dinis tue ratio coegit· Quid ergo? Nōne statim vultus tu⁹ ab
oībus ē desiderat⁹? Nōne senserūt ꝯtinuo mala publica deesse
sibi domitorē suū? Nōne rursus pestilentia: rursus arma prorū‑
punt? Quin tu beatissime pr̄ diligenter oīq̄ꝫ cura valetudinē
tuā ꝯfirmas· Redde te fruendū reb⁹ humanis: ꝛ vidēdū tm̄ te
p̄be· simulq̄ꝫ cūcta ꝯspectui tuo īcōmoda cessisse videbis· Po‑
tuit aditus pōtificat⁹ tui mala hec vetusta: ꝛ actis altissime ra‑
dicibus iam firma dissipare: poterit certe hec eadē tenera ad‑
huc: ꝛ velut ī herba reprimere dignitas tua iā stabilita· Hinc
ergo venit: veniet q̄ꝫ maior indies publica per oē xp̄ianū nomē
letitia· Hinc oīuꝫ in te affectus: nō qui ī rectorē aut dn̄m: que
noīa p se inuidie plerūq̄ꝫ obiacēt: sed qui ī autorē salutis: dato‑
rem felicitatis: parentē bonoꝝ oīuꝫ: aut si qđ his aliud arctio‑
ris pietatis excogitari vinculū poterit: aut nomen· Hinc quoq̄ꝫ
spes oīuꝫ iam subit mētes: in qua magis ipse quotidie ꝯfirmor
futurū: ut si qn̄: nūc certe: imꝑio ductuq̄ꝫ felicitatis tue perpetu

us ille et pniciosissim⁹ xpiani nōis hostis Turc⁹ retūdat̃; Cū sit enī malis nr̃is bacten⁹ abusus: ⁊ dissensiones armaq3 xpianoꝝ suā crediderit occasionē: qs dubitet: quin quoꝝ creuit aduersis: eoꝝ rursus sit felicitate preceps itur⁹. Uidim⁹ quidē q̃3 grauiter multos iam annos deus īmissis in xpianos pncipes bellis: mutuis eos certaminib⁹ actruerit ⁊ pfligarit. Nec licet dissimulare nobis: quorsum ptinuerit tātū in nos effundi maloꝝ: modo videre velim⁹: qd sit ea secutū; Infestissim⁹ ille latro: qui pdē boni ↄsulebat: ut intra angustissimū Asie angulū liceret tuto sibi latere. quiq3 sepe sine xpianaꝝ viriū presidio se nō satis munitū intra regni sui fines putabat: is tandē tot regnis: puincijs: reb⁹ publicis expugnatis: ⁊ ī ditionē execrādā redactis: eo magnitudinis pcessit: ut quoꝝ ante phorrescebat mentionē: illis nūc sit vltro timori. Parū dico: īmo qb⁹ antea ne nomen qdē illi⁹ satis fuerat notū: apud eos nūc oīa ferro illius vastent̃: flāmis colluceāt: sanguine redūdent! At q iam tandē placatioris animi signa nobis dat de⁹: reddita cū pōtificatu tuo quies ē tempoꝝ: estus armoꝝ resedit. Scire cupimus: an temere hec letiora ↄtingāt! Respiciam⁹ q̃re ↄtigerint tristiora. Qd ergo reliquū est: nō expgiscet̃ oē nomē xpianū: nō arma cūcti rapiēt: nō obuiā ibūt crudelissimo hosti: īmanissimo tyrāno: dū tu Bea. pr̃ innocētia: scītate: religiōe: pietate prees peculiare quoddā presidiū terris! Orabis tu qdē. ⁊ sacris pcibus militū tuoꝝ mouebis ac animabis arma. Nulli⁹ tuo dictu ī hostes irritū decidet telū. nulli⁹ frustra gladi⁹ vibrabit̃. nullum sine vulnere iaculū mittet̃. Oiu3 vulnera torrēs sanguis: oiu3 sanguinē pfidoꝝ aīa sequet̃. dūq3 tu castas ut Moyses ad deū leuabis man⁹: null⁹ erit met⁹: ne aut impi⁹ hostis impetū nroꝝ pferat: aut pius nr̃ exercit⁹ illius cede lasset̃. Oportebat qdē tales belloꝝ exit⁹ de cuiusuis pōtificis pietate sperare. Cū vo tue dignitatis initijs tāta bn̄ gerēdaꝝ reꝝ affulserint oīa: cessare vltra: ⁊ occasiones pdere nō iam cūctantiū: sed segniū: ignauoꝝ ⁊ indormiētiū felicitati sue pōt videri; Possum qdē Bea. pr̃ hoc tue. S. de Philippi pncipis nr̃i pmittere deuotiōe:

nihil esse qd ille cupiat eque: q̄ꝫ qcqd ē opū armorūq sibi ī hāc tā piā cōferre militiā. nō ille laborib9 aut piculis: nō sanguini aut vite sue parsur9 erit: modo ꝓfundere hec ī aliquos xp̄iani ppl'i sibi ꝯtingat vsus. Nec ꝟo hac ī re solū: sed vbicūqꝫ posset aliqd Ro. eccl'ie tueqꝫ S. uel dignitati adstruere: uel fortunis: id illi tā gratū eēt futurū: ut īmensi muneris duxerit loco: suū hac ī parte officiū studiūqꝫ deposci; Hoc ille cū iustū religiosumqꝫ putet: tn̄ velut hereditate a maiorib9 susceptū: ꝓpemodū necessariū esse sibi psuadet. Nullū ē adeo gen9 virtutū: aut vllius illustrioris rei: sed ne cultus qdē ⁊ obſuātie ī sacrā Ro. sedem: cui9 nō ipse domi sue plurima sit clarissimaqꝫ reperturus exēpla. Qua ī re si ad institutū orōnis hui9 id ptinere putarē. ⁊ nisi preterea vererer: ne hac tua abuterer audiēdi benignitate: maxima mihi nasceret̄ copia dicēdi; Possem ab Arioiusto illo lr̄aꝝ monumētis insigni initiū facere. q cū Bauarie pesset fidei ⁊ ꝟtutis ergo a Senatu rex ē ⁊ amic9 ppl'i Ro. appellatus Uir fortissim9 ⁊ ab oīb9 inuict9: preterq̄ꝫ ab vno: sꝫ eo a quo nō tā turpe fuit vinci: q̄ꝫ gl'iosum cū illo decertare. ⁊ eo qdē: cuius virib9 ⁊ armis orbis terraꝝ: ⁊ vrbs hec orbis victrix atqꝫ domitrix cessit! Dicerē karolū qui gloria reꝝ gestaꝝ magn9 cognominat9 Germanis pm9 impij habit9 est autor. Cōmemorarem Henricū: qui cū cōiuge sua Ro. pōtificū decreto inter scōs ē relatus. Recenserem alios itidē Henricos: Ludouicū etiā ⁊ Ropertū Philippi proauū oēs Romanos aut reges: aut impatores. eosdēqꝫ ingentib9 in vniuersam rempub. xp̄ianā ⁊ in sacrā hāc sedē beneficijs illustres! Fuit Ropert9 item auus pncipis nr̄i: cui9 que veneratio fuerit ī Ro. antistitē: uel vno illi9 facto licet estimare. Erat ei collocata ī matrimoniū filia ducis Subaudie: ei9 quē Felicē nominatū pleriqꝫ Ro. pōtificis specie amabiebant. Erāt id tpis plena erroris oīa: alijs alio quocūqꝫ spes aut fauor rapuisset inclināarib9. Ropertus tn̄ postbabitis charissime sibi cōiugis affectib9: ⁊ oī affinitatis iure neglecto: priuatis necessitudinib9 suis publicā Romane ecclesie pretulit dignitatē; Pater aūt Philippi Ludouicus ea religionis ⁊ ꝟtutū

oīuz iecerat fundamēta: ut nisi prematura foret morte defunct⁹ nulli⁹ pre eo in Ro· sedē merita laudarent̄· Hui⁹ frater Fredericus Philippi p etatē tutor difficile diiudicatu est: prudētior: fortior: an felicior fuerit· qui crebro admodū collatis cū hoste signis: cū presens ipse dimicauerit: victoriā que natura incertissima est: ut vbiq; industrie sue certa eēt virtute prefecit. Quindecim Germanie pncipes bellū illi vno eodēq; tpe cupidissime indixerūt. Id cum acerrime gererēt inferrētq;: tres ex eis vna acie victos cepit. eoq; res pducta ē: ut ɔditiones pacis a nullo acciperet: oībus daret· Prim⁹ is veterē rei militaris disciplinā quantū tempoꝝ ratio passa est renouauit· Primus Germaniā post Augustū Cesarē purgare latrociniis ē adorsus· Fuit tempus: quo simultate ɀ factione hostiū coact⁹ est de se prebere alienioris animi ī sacrā hāc sedē opinionē· paruit tēpori: ɀ vrgēti se necessitati cessit. Postea xo q̄ȝ dat⁹ est liberior de oībus cognoscendi locus: tum quidē est illi⁹ accepta excusatio· prestititq; deinde: qđ semp ante prestiterat: ut ecclesiā Ro· nullo ī loco fidei obsequiiq; sui peniteret· Hoꝝ vestigia clarissimoꝝ viroꝝ cū Philippus sectāda sibi virtutib⁹ oībus ɀ recte factis instituerit: adsum⁹ beatissime pr̄ illius noīe: ɀ oē obsequiū: studiū: pietatemq; illi⁹: ɀ quicquid id est quo obediētia sacre Ro. sedi a xpīano pncipe debita prestari vberrime amplissimeq; pōt: id illius iussu tue pferim⁹ dicamusq; sanctitati· putes si qđ est opū illi: si que sunt fortune: si que vires· nec ea modo que sua sunt: sed quibuscūq; gratia: meritis: necessitudine deuinctis: p suis vtit̄: ea oīa ante tue· S· esse deposita pedes· ɀ hāc deuotionem suā: ut clemēs atq; benign⁹ accipias pcat̄· Orat quoq; ut se: liberos: familiā: domūq;: ɀ quicqđ est ditiōis sue· S· tua ea velit indulgētia humanitateq; cōplecti: quā semp ipse maioresq; sui ab hac sacra sede petiuerūt: sempq; sūt assecuti· Ipse dabit operam: proq; virili enitet̄: ut qm̄ munificētia meritisq; in· S· tuā ɔferēdis quātū cupit prestare nō pōt· qđ pōt: cultu certe ɀ obsequio oīa prestet· Cūq; deuotiōe erga· S· tuā alteri qdē cesserit nemini: tum ipse quotidie secū oī obseruātie genere decertet·

cm